

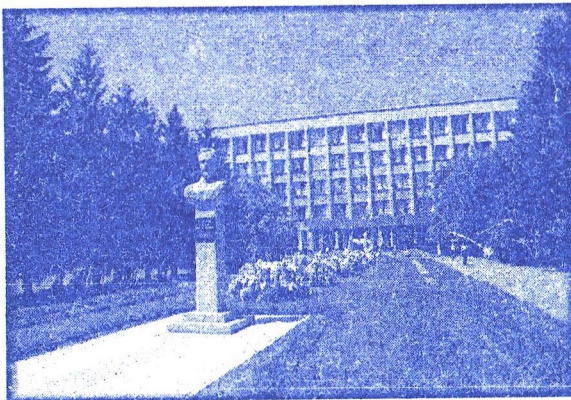
Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І
ТОРГІВЛІ» (ПУЕТ)

НОВІТНІ ІННОВАЦІЙНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ: ПРОБЛЕМИ, РОЗВИТОК ТА ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ

Матеріали XXXVII міжнародної
науково-методичної конференції

Частина 1

ПОЛТАВА
2012

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Центральна спілка споживчих товариств України
Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
(ПУЕТ)

**НОВІТНІ ІННОВАЦІЙНІ ОСВІТНІ
ТЕХНОЛОГІЇ: ПРОБЛЕМИ,
РОЗВИТОК ТА ДОСВІД
ВПРОВАДЖЕННЯ**

Матеріали XXXVII міжнародної
науково-методичної конференції

(м. Полтава, 28-29 березня 2012 року)

Частина 1

Полтава
ПУЕТ
2012

УДК 001.895:37
ББК 74.58
Н73

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» заборонено

Програмний комітет

О. О. Нестуля, д.і.н., професор, ректор ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», голова комітету;
В. І. Теллов, д.е.н., професор, ректор Белгородського університету кооперації, економіки і права;
А. О. Наумчик, к.е.н., доцент, ректор Білоруського торгово-економічного університету споживчої кооперації;
Е. Б. Аймагамбетов, д.е.н., професор, ректор Карагандинського економічного університету (Казспоживспілка);
М. М. Шарипов, д.е.н., професор, ректор Таджикиського державного університету комерції;
К. М. Абдуллаєв, д.філол.н., професор, ректор Бакинського Слов'янського університету.

Організаційний комітет

Голова

О. О. Нестуля, д.і.н., професор, ректор ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», заслужений працівник народної освіти України;

Заступники голови:

М. С. Рогоза, д.е.н., професор, перший проректор ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», заслужений працівник народної освіти України;
Н. І. Огуй, к.е.н., доцент, начальник науково-методичного центру управління якістю діяльності ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі».

Члени оргкомітету:

Н. В. Герман, доцент, директор навчального центру ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;
О. В. Карпенко, к.е.н., професор, проректор з наукової роботи та міжнародних зв'язків ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;
О. В. Шкурний, д.е.н., професор, завідувач кафедри міжнародної економіки ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;
М. В. Макарова, д.е.н., професор, завідувач кафедри інформаційної діяльності в економічних системах ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;
Л. М. Шимановська-Діанич, к.т.н., професор кафедри менеджменту організацій та зовнішнь-економічної діяльності ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;
Н. М. Карпенко, доцент кафедри загально-економічних дисциплін ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;
Є. І. Івченко, к.т.н., доцент, директор навчально-наукового інформаційного центру ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;
Н. М. Захарова, методист науково-методичного центру управління якістю діяльності ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі».

Новітні інноваційні освітні технології: проблеми, розвиток та досвід впровадження: матеріали XXXVII міжнар. наук.-метод. конф., (м. Полтава, 28–29 берез. 2012 р.): в 2 ч. – Полтава: ПУЕТ, 2012. – Ч. 1. – 323 с.

ISBN 978-966-184-155-9

У матеріалах конференції розглянуто проблеми й досвід впровадження інноваційних освітніх технологій як основи для покращення якості підготовки фахівців.

Збірник розрахований на науково-педагогічних працівників, аспірантів, студентів вищих навчальних закладів.

УДК 001.895:37
ББК 74.58

Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів – українською, російською, англійською.
За вгляд, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.

© Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі», 2012

ISBN 978-966-184-155-9

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

ВЧИТИСЯ ПО НОВОМУ: ПРОБЛЕМИ І ЗАВДАННЯ

О. О. Нестуля, д.і.н., професор, ректор, заслужений працівник народної освіти України
ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

На межі II–III тисячоліть світовий економічний розвиток позначений низкою нових визначальних рис, до числа яких в першу чергу відносять глобалізаційні процеси, які охопили всі галузі економіки і вийшли далеко за регіональні чи субрегіональні межі. В рамках другого етапу третьої Науково-технічної революції, який нерідко визначають як інформаційно-технологічну революцію, у найбільш високорозвинутих країнах відбувається «становлення постіндустріального суспільства з характерною для нього новою, постіндустріальною сервісно-інформаційною економікою» [1, с. 542]. Все частіше її називають економікою знань, а суспільство, побудоване на її основі – інформаційним. Чим би не закінчилися наукові дискусії з цього приводу, очевидно одно: роль знань і інформації зростає небаченими темпами. А технології їх здобуття й використання революціонізують усі сфери нашого життя.

Динамічні зміни, які відбуваються у світі, вимагають адекватної відповіді на них і системи вищої освіти. Зрозуміло, що вона має стосуватися як змістовної частини вузівської підготовки, так і технологій організації навчального процесу.

Оскільки наша конференція присвячена останньому аспекту, звернемося до його узагальненої оцінки, яку дав Ю. Зіньківський. «Наша освіта, наголошує він, – на жаль, користується застарілою технологією навчання – репродуктивною, яка презентується одним словом «повтори», замість креативної, конструктивної, яка характеризується словом «створи». Для першої основним видом навчання є лекція, формою контролю – вербальна відповідь студента; у другій превалюють семінари, самостійна робота студентів, наукова робота, виконання практичних або теоретичних завдань, участь у розробці об'єкта, процесу, які потребують не тільки знань, але й умінь, компетенцій.

Перешкоди на шляху до креативної системи навчання, – продовжує вчений, – пов'язані як з небажанням тих, хто вчиться, інтенсифікувати процес навчання, так і з пасивністю викладачів, що зумовлено необхідністю змінювати акценти з теорети-

**АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНИХ ПІДХОДІВ У
НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ
ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ УКРАЇНИ**

І. Г. Бритченко, д.е.н., професор, директор Міжгалузевого інституту підвищення кваліфікації та перепідготовки спеціалістів

ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

На сучасному етапі розвитку вищої освіти в Україні актуальними є питання застосування інноваційних технологій викладання. Зазвичай під інноваціями в освітній діяльності розуміють застосування у педагогічній діяльності комп'ютерних технологій, використання мультимедійних комплексів, мережі Інтернет, дистанційних технологій за допомогою відеотелефонії, інтерактивних дошок, тощо. Зазначені тенденції настільки захопили вищу освіту, що кількість комп'ютерів та інші технократичні параметри враховуються Міністерством освіти молоді та спорту України при проведенні ліцензування та акредитації. Такий підхід не можна вважати вдалим внаслідок того, що зазначені технології виступають лише інструментом отримання нових знань і не гарантують самі по собі отримання якісних знань студентами на рівні, що забезпечить їх подальшу конкурентоспроможність на ринку праці. Важливим також є і те, що зазначений підхід є більш важливим для технічних університетів та вищих навчальних закладів, що готують фахівців за точними галузями знань. Для гуманітарної сфери використання зазначених інновацій також є важливим, але акцент більшою мірою повинен зміщуватись в бік змістовного наповнення навчального процесу, його інтеграції до науково-прикладних досліджень, розкриття творчих здібностей, практичної діяльності підприємств у прив'язці до загальнолюдських гуманітарних цінностей, тощо.

Під інноваціями в освітній діяльності також розуміють застосування нових методів викладання. До них можна віднести: кейсові методи, ділові ігри, майстер-класи, тренінги, тощо. Значною мірою зазначені підходи є даниною моди. Вони є переважно формальними навчальними технологіями і не торкаються (або майже не пов'язані) суті та змісту самого контенту знань студентів, що суперечить головному науковому принципу: перевага суті над формою. Випускники таких освітніх програм оволодівають певними навичками та технічними прийомами, що отримані певною мірою внаслідок «натаскування» або заучування тих чи інших засобів вирішення завдань, без усвідомлення суті процесів та явищ. За умов зміни навколишнього середовища, або виникнення непередбачених ситуацій, а також при зміні роду занять випускник таких шоу-програм не готовий до адекватної реакції як фахівець на своєму робочому місці. Чисельні заходи з використанням зазначених методів викладання певною мірою перетворили навчальний процес у шоу, або різновид поп-культури від різного роду консалтингових фірм та агенцій. Досвід проведення чисельних курсів, тренінгів, семінарів засвідчує лише формальний підхід до оволодіння знаннями без глибинного наукового пошуку суті економічних процесів та явищ, їх обґрунтованого та ефективного використання у практичній діяльності суб'єктів господарювання.

Відверто кажучи, зазначені технології викладання мають право на існування на ринку освітніх послуг. Разом з тим треба чітко усвідомлювати, що їх об'єктивне місце на ринку освітніх послуг обмежене тими секторами економіки та суспільства, котрі не мають довгого життєвого циклу і займають незначну частку у процесах суспільного відтворення. Місце вищої освіти на ринку освітніх послуг знаходиться в іншому набагато більш потужному, соціально-значимому та економічно самодостатньому сегменті ринку, частка якого в різні періоди часу може збільшуватися, або зменшуватися, але буде завжди. Як і завжди вища освіта буде нести головний тягар соціально-гуманітарного розвитку суспільства для забезпечення його еволюційного розвитку. При цьому навіть за часів найменшого попиту у суспільстві на освітні послуги вищих навчальних закладів частка такого сегменту ринку буде непорівнянно більшою ніж сегмент тренінгових методів викладання на ринку шоу-освіти. Недопустимою є підміна освітнього ринку неякісними формаль-

ними технологіями отримання поп-культурних знань в використанні шоу-технологій відповідно до модних тенденцій ринку.

Під інноваційними освітніми технологіями іноді розуміють сліпе копіювання іноземного досвіду у науково-педагогічній діяльності. Практичне застосування іноземного досвіду зазвичай зводиться до просування освітніх послуг іноземних викладачів та навчальних закладів на ринок освітніх послуг України без зворотного просування вітчизняних освітніх послуг до інших країн. Така тенденція є недопустимою. Дійсно доцільною та майже безальтернативною є стратегія інтеграції вищої освіти України до європейських, обумовлених Булонською декларацією, та світових освітніх процесів та ринків. Разом з тим така інтеграція повинна розглядатися як дорого з двостороннім рухом. З одного боку вона повинна допомогти підвищити якість вітчизняних освітніх послуг за рахунок залучення іноземних фахівців, а з іншого боку (і це не менш, якщо не більш важливе) – відкрити шлях до просування вітчизняних освітніх послуг за кордон. Виходячи з реалій життя та прагматичного міркування об'єктивним є той факт, що таке просування вітчизняних освітніх послуг до розвинутих країн на перших етапах можливо виключно на обмежених специфічних сегментах ринку освітніх послуг. Але без такого просування інтеграція до світових освітніх процесів просто не має сенсу.

Аналіз суті навчального процесу навчальних закладів споживчої кооперації України можна зробити висновок про особливу актуальність висвітлених питань саме для кооперативної освіти, що полягає у тих конкурентних перевагах, котрі вони мають внаслідок належності до споживчої кооперації. До таких переваг можна віднести наступні: актуальність впровадження та розвитку технократичних інноваційних освітніх технологій для дистанційного забезпечення навчального процесу та максимального охоплення значної клієнтської бази при наданні освітніх послуг; потреба у освітніх послугах вищих навчальних закладах Укоопспілки, котрі є змістовними о суті та ґрунтуються на наукових дослідженнях, що несуть суттєве соціально-економічне навантаження; можливості подальшої інтеграції до світових освітніх процесів шляхом використання плідних дружніх стосунків з кооперативними навчальними закладами колишнього СРСР та можливостей Міжнародного кооперативного альянсу.

Висновок. Найважливішим актуальним питанням розвитку інноваційних навчальних технологій є розвиток змістовної частини навчального процесу шляхом більш повного усвідомлення студентами суті економічних явищ та процесів. Це може бути досягнуто шляхом більш інтенсивної інтеграції наукових підходів у навчальний процес, зміцнення кадрового забезпечення навчальних процесів у вищих навчальних закладах України, їх подальшої інтеграції та просування на ринки освітніх послуг іноземних держав. Зазначені напрямки розвитку інноваційних технологій найбільш актуальними є для вищих навчальних закладів гуманітарного профілю, зокрема економічних освітніх закладів споживчої кооперації України.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВИПУСКНИКІВ ФАКУЛЬТЕТУ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ, ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО ТА ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ

В. Г. Шкарупа, к.е.н., доцент;

М. О. Бондаренко, аспірант

ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Конкурентоспроможність випускників факультету харчових технологій, готельно-ресторанного та туристичного бізнесу забезпечується шляхом формування конкурентних переваг у процесі спільної навчальної діяльності викладачів і студентів. Конкурентні переваги розглядаються як система визначених факторів успіху на етапі працевлаштування випускників та постійного лідерства в майбутній професійній діяльності.

Конкурентні переваги проявляються в конкурентному середовищі після закінчення навчання і мають високий рівень адаптації до умов виробничої діяльності, що постійно змінюються. Конкурентні переваги мають певну структуру і можуть суттєво відрізнитися за своєю природою, ступенем стабільності, характером прояву та іншими характеристиками.

Найбільш важливими конкурентними перевагами випускників факультету харчових технологій, готельно-ресторанного та туристичного бізнесу є: професійна компетентність і творчість; високий рівень готовності до самостійної виробничої діяльності в умовах конкурентного середовища; здатність до професійного

ЗМІСТ

Частина 1

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

<i>Нестуля О. О.</i> Вчитися по новому: проблеми і завдання	3
<i>Рогоза М. Є.</i> Проблеми та перспективи впровадження новітніх освітніх технологій в університеті	8
<i>Криштафович В. И., Суржанская И. Ю.</i> Роль системи менеджмента качества в повышении качества образования	10
<i>Гурская С. П.</i> Дистанционные технологии в организации дополнительного образования взрослых: опыт и проблемы	12
<i>Курбонов А. Р., Туйчикулов З. Д.</i> Проблемы налогообложения потребительской кооперации Республики Таджикистан и пути их решения	14
<i>Кудайбергенова С. К.</i> Иновационные аспекты использования информационных продуктов в учебном процессе при подготовке специалистов для налоговых органов	19

КРУГЛИЙ СТІЛ 1

ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЯК ОСНОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЇХ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

<i>Бритченко І. Г.</i> Актуальні аспекти інноваційних підходів у науково-педагогічній діяльності викладачів вищих навчальних закладів України	22
<i>Шкарупа В. Г., Бондаренко М. О.</i> Забезпечення конкурентоспроможності випускників факультету харчових технологій, готельно-ресторанного та туристичного бізнесу	25
<i>Іванюта В. Ф.</i> Методологія наукових досліджень у менеджменті	27
<i>Карпенко О. В., Карпенко В. Д.</i> Співпраця з зарубіжними партнерами як основа якості підготовки фахівців у сфері готельно-ресторанного бізнесу	29

<i>Власенко В. А.</i> Перспективні методи активізації пізнавальних здібностей студентів у контексті реформування освітньої системи	32
--	----

<i>Біловол Р. І.</i> Підвищення якості організації самостійної роботи студентів	34
---	----

<i>Бондар-Підгурська О. В.</i> Трансмотиваційні технології у ВНЗ як чинник конкурентоспроможності освіти та інноваційного розвитку економіки України	36
--	----

<i>Черчик О. М.</i> Активізація пізнавальної діяльності студентів в навчальному процесі	38
---	----

<i>Барибіна Я. О., Бакало Н. В.</i> Компетентнісний підхід як засіб підвищення професійної підготовки студентів	41
---	----

<i>Гунченко М. В.</i> Концептуальні аспекти реалізації кейс-методу при викладанні управлінських дисциплін	43
---	----

<i>Рибіцька Г. С., Холодний Л. П.</i> Особливості фахової підготовки інженерів-технологів для харчових виробництв	45
---	----

<i>Прасолова С. П.</i> Особливості застосування інноваційних технологій при викладанні фінансово-кредитних дисциплін	47
--	----

<i>Пантелеймоненко А. О.</i> Про доцільність викладання курсу «Житлова кооперація»	50
--	----

<i>Рогоза М. Є., Луговий В. В.</i> Формування логіко-інформаційних систем управління якістю підготовки фахівців	53
---	----

<i>Ємець Є. М., Карнаухова Г. В.</i> Проведення практичних занять з курсу «Автоматизовані системи управління» на базі віртуального підприємства ПУЕТ	55
--	----

<i>Роскладка А. А., Роскладка О. В.</i> Модель розв'язування проблем DMAIC в освітній діяльності ВНЗ	57
--	----

<i>Негребецька Л. А., Крещенко Л. Ф.</i> Застосування інноваційних освітніх технологій при вивченні дисциплін комп'ютерного спрямування	60
---	----

<i>Кузьменко О. К.</i> Використання інформаційних технологій у підготовці фахівців з управління економікою для забезпечення конкурентоспроможності на ринку праці	62
---	----

Наукове видання

**НОВІТНІ ІННОВАЦІЙНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ:
ПРОБЛЕМИ, РОЗВИТОК ТА ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ**

**Матеріали XXXVII міжнародної
науково-методичної конференції
(м. Полтава, 28–29 березня 2012 року)**

Частина 1

Головний редактор М. П. Гречук
Комп'ютерна верстка О. С. Корніліч

Формат 60×84/16. Ум. друк. арк. 18,8.
Тираж 96 прим. Зам. № 032/273.

Видавець і виготовлювач
Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»,
кімн. 115, вул. Ковалю, 3, Полтава 36014; ☎ (0532) 50-24-81

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 3827 від 08.07.2010 р.